

Toespraak bij presentatie portret Wilhelmina, koningin der Nederlanden

Museum Villa Mondriaan, Winterswijk, 13 januari 2018

Wanneer leden van het Koninklijk Huis de provincie Gelderland bezoeken, begeleid ik - als commissaris van de Koning - deze bezoeken.

Dat is één van mijn meer ceremoniële taken.

In de twaalf en een half jaar dat ik commissaris ben, heb ik tal van koninklijke bezoeken begeleid.

Vandaag is echter de eerste keer dat ik een lid van de Koninklijke Familie begeleid dat niet in levenden lijve komt, maar als geschilderd portret.

Vandaag komt 'Wilhelmina, koningin der Nederlanden' naar Winterswijk, en zij zal hier anderhalf jaar blijven.

In 2021 is het vernieuwde, verbouwde en verbeterde Paleis Het Loo klaar.

Dan gaat Wilhelmina terug naar het paleis dat altijd haar zomerresidentie was, en waar zij in 1962 overleed.

Het portret 'Wilhelmina, koningin der Nederlanden' werd in 1896 geschilderd door Piet Mondriaan.

Beiden waren toen nog jong en veelbelovend: de schilder was 24 jaar oud, en de geportretteerde was op dat moment zestien jaar.

We spreken daarom van een 'vroeg Mondriaan'.

Wilhelmina, die twee jaar later koningin zou worden, heeft niet voor het schilderij geposeerd.

Het is aannemelijk dat Mondriaan het portret heeft nageschilderd van een foto, als studiestuk voor zijn opleiding.

Terwijl ik u dit allemaal vertel, begin ik me steeds meer Willem de Winter te voelen, of Frank Welkenhuysen.

Dat zijn de experts die in het televisieprogramma *Tussen Kunst en Kitsch* de schilderijen van tekst en uitleg voorzien, en van een waarde.

Ik houd van kunst, maar ben geen expert op het gebied van schilderijen uit de 19de en 20ste eeuw.

Gelukkig heb ik meer verstand van Gelderland.

Daarom kan ik u zeggen dat Villa Mondriaan één van de culturele parels van onze provincie is.

Een parel, die dit voorjaar zijn eerste lustrum viert.

Villa Mondriaan is van grote betekenis voor Winterswijk, voor de Achterhoek en voor heel Gelderland.

De bezoekers komen van het museum komen uit heel Nederland, en ongeveer twintig procent komt uit Duitsland.

Met Villa Mondriaan, Museum MORE in Gorssel en Kasteel Ruurlo, de beide Musea in Zutphen, het Lalique Museum in Doesburg en Kasteel Huis Bergh is de Achterhoek inmiddels een museale regio van betekenis.

Prinses Beatrix opende museum Villa Mondriaan in mei 2013, drie weken na de troonswisseling.

En het is aan de prinses te danken, dat wij het portret van haar grootmoeder hier nu kunnen bewonderen.

Zij maakte Hans Esmeijer, de voorzitter van de stichting, erop attent dat Paleis Het Loo over een vroege Mondriaan beschikt.

Piet Mondriaan werd in 1872 geboren in Amersfoort, en overleed een maand voor zijn 72ste verjaardag in New York.

Amersfoort claimt graag een sterke band met Mondriaan, maar van 1880 tot 1892 woonde Mondriaan in Winterswijk.

En zijn die jaren van je achtste tot je 21ste niet de meest vormende?

Hoe dan ook, ik vind het toch een indrukwekkend rijtje woonplaatsen:
AMERSFOORT - WINTERSWIJK - AMSTERDAM - PARIJS - NEW YORK.

Jong en veelbelovend. Dat gold in 1896 voor de schilder en voor de geportretteerde prinses.

Jong en veelbelovend loopt ook als een rode draad door deze feestelijke bijeenkomst vandaag.

Villa Mondriaan is een jong museum, dat in de afgelopen vijf jaar heeft laten zien ook veelbelovend te zijn.

Het museum wordt geleid door Judith Kadée, met 25 jaar de jongste museumdirecteur van Nederland - én een veelbelovende.

En het portret van de jonge Wilhelmina onthullen we in aanwezigheid van burgemeester Joris Bengevoord.

Hij was bij zijn aantreden vorig jaar 32.

Op dat moment de jongste burgemeester van Nederland, en veelbelovend in het openbaar bestuur.

We gaan terug naar Piet Mondriaan.

De schilder die we vooral kennen van de rechte lijnen, primaire kleuren en duidelijke vlakverdeling.

Tussen de Victory Boogie Woogie uit 1944 en het portret 'Wilhelmina, koningin der Nederlanden' ligt bijna vijftig jaar.

Mondriaan had echter Wilhelmina nodig, om tot de Victory Boogie Woogie te kunnen komen.

Beste mensen,

Laten we afspreken dat 'Wilhelmina, koningin der Nederlanden' over anderhalf jaar weer begeleid zal worden naar Paleis Het Loo in Apeldoorn.

Die taak neem ik graag op me.

Tot dat moment kunt u hier in Winterswijk genieten van dit bijzondere schilderij.

Dank voor uw aandacht.